

KONSERNIOHJE

voimassa 15.1.2018 alkaen

Hyväksytty hallituksessa 14.12.2017 § 658

Hyväksytty valtuustossa 11.1.2018 § 5

Sisällys

1. KONSERNIOHJEEN TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT	1
1.1. Kuntayhtymän konsernin määrittely ja ohjeen soveltamisala	1
1.2. Konserniohjauksen ja -ohjeistuksen tavoitteet	1
1.3. Konsernipalvelujen kehittäminen.....	2
2. KONSERNIOHJAUS JA -VALVONTA SEKÄ KONSERNIJOHTO	2
2.1. Valtuuston rooli	3
2.2. Hallituksen rooli.....	3
2.3. Kuntayhtymän johtaja	3
2.4. Muut keskeiset konsernivalvonnan toimijat	3
3. KONSERNIKÄYTÄNNÖT JA -PALVELUT	4
3.1. Konsernitalous ja rahoitus	4
3.2. Sijoitukset ja lainat sekä lainojen takaaminen	4
3.3. Kirjanpito ja konsernitilinpäätös.....	4
3.4. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta.....	5
3.5. Konsernin tilintarkastus.....	5
3.6. Tietojensaantioikeus.....	5
3.7. Valvonta, seuranta ja arviointi	6
3.8. Konsernin henkilöstöpolitiikka	6
3.9. Hankinnat ja hankintayhteistyö.....	6
4. HYVÄ HALLINTOTAPA.....	7
4.1. Hallituksen kokoonpano ja nimittäminen	7
4.2. Tytäryhteisön hallituksen jäsenen oikeudet ja vastuut.....	7
4.3. Esteellisyys ja riippumattomuus.....	8
4.4. Tiedonantovelvollisuus, viestintä ja tiedottaminen	8
4.5. Kuntayhtymän ennakkokäsityksen pyytäminen ja ilmoitusvelvollisuus	8
5. OHJEEN VOIMAANTULO	9

1. KONSERNIOHJEEN TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT

1.1. Kuntayhtymän konsernin määrittely ja ohjeen soveltamisala

Kuntayhtymä tytäryhteisöineen muodostaa kuntayhtymän konsernin. Kuntayhtymän konsernilla tarkoitetaan kuntalain 6 §:n mukaan kuntayhtymän sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kuntayhtymällä (emoyhteisö) yksin tai yhdessä muiden konserniin kuuluvien yksiköiden kanssa on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä yhdessä määräämisvallassa olevien yhteisöjen (tytäryhteisöt) kanssa muodostavat kuntayhtymäkonsernin. Määräämisvalta merkitsee kuntayhtymän mahdollisuutta ohjata tytäryhteisöjen toimintaa niin, että konsernin tavoitteet ja edut tulevat otetuksi huomioon. Mikäli konserniohjetta ei jostain syystä noudateta tai pysytä noudattamaan, tulee se aina perustella sekä konsernijohton että yhteisön päätöksissä.

Konserniohjetta sovelletaan kaikissa kuntayhtymän konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä. Tytäryhteisöksi katsotaan edellä kerrotulla tavalla osakeyhtiö, säätiö tai muu sellainen yhteisö, jossa kuntayhtymällä on määräämisvalta. Konserniohjetta sovelletaan tytäryhteisöissä siltä osin, kuin se ei aiheuta ristiriitaa erityislainsäädännön (esim. osakeyhtiölaki, säätiölaki) kanssa. Konserniohje merkitään tiedoksi tai hyväksytään tytäryhteisön hallituksessa tai vastaavassa toimielimessä. Osakkuusyhteisöissä konserniohjetta noudatetaan soveltuvin osin.

Kuntayhtymän johtaja, hallintojohtaja ja talousjohtaja yhdessä hallituksen kanssa valvovat konserniohjeen ajantasaisuutta.

Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kuntayhtymän tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon konsernin kokonaisuus. Kuntayhtymän tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Kuntalain 47 §:n mukaan konserniohjeessa tulee antaa tarpeelliset määräykset ainakin:

1. konsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta
2. konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä
3. tiedottamisesta ja luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta
4. velvollisuudesta hankkia omistajan kanta asiaan ennen päätöksentekoa
5. konsernin sisäisistä palveluista
6. tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä
7. tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

1.2. Konserniohjauksen ja -ohjeistuksen tavoitteet

Kuntayhtymäkonsernin menestyksellinen johtaminen edellyttää, että palveluja kehitetään yhdessä ja arvioidaan kokonaistaloudellisesti ja että samantyyppisiä palveluja tuotetaan pääsääntöisesti vain yhdessä konsernin osassa. Keskeisille palveluille on yhteiset toimintatavat ja -ohjeet. Valtuusto päättää konsernin vision, strategian ja strategiset tavoitteet. Konserniohjeen tarkoitus on edistää valitun yhteisen näkemyksen, vision, muodostumista ja toteuttamista,

sekä edistää valtuuston hyväksymän strategian ja tavoitteiden saavuttamista. Konserniohje määrittää konsernin johtosuhteet ja johtamisen säännöt.

Konserniohjeella yhtenäistetään yhteisöjen ohjausta, lisätään toiminnan läpinäkyvyyttä ja tehostetaan tiedonkulkua. Konserniohjeella luodaan myös puitteet konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle tavoitteiden mukaisesti. Konserniohje on osa kuntayhtymän johtamisjärjestelmää ja siinä noudatetaan ns. hyvää hallintotapaa (corporate governance). Hyvän hallintotavan tarkoituksena on yhdessä konserniohjausta ja -johtamista koskevien ohjeiden kanssa varmistaa riittävä avoimuus, tulostietojen oikeellisuus, sisäinen ja ulkoinen valvonta, riskienhallinta sekä hyvä laskenta- ja kirjanpitoikäytäntö. Tehokas johtamis- ja hallintojärjestelmä edellyttää yhteisön johdon, tilintarkastajien ja omistajien välistä kiinteää vuorovaikutusta. Myös muiden sidosryhmien näkemykset on hyvä huomioida hyvää hallinto- ja johtamistapaa toteuttaessa.

1.3. Konsernipalvelujen kehittäminen

Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti konsernin yksikköjen omana työnä, kuntayhteistyöllä tai osto-palveluina. Palvelujen laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan jatkuvasti. Tuki-palveluja hankkiessaan tytäryhteisöjen on selvitettävä konsernin palvelut ja niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden. Pääsääntönä on, että tukipalvelut pyritään järjestämään keskitetysti. Toiminnallisista, taloudellisista ja lainsäädännöstä johtuvista syistä palvelut voidaan hankkia konsernin ulkopuolelta. Konsernipalveluiksi määritellään talous- ja henkilöstöhallinto, tietohallinto, hankinnat, lakipalvelut, tilavuokraus ja muut toimintapalvelut. Muiden palvelujen keskittämisestä päätetään tapauskohtaisesti.

2. KONSERNIOHJAUS JA -VALVONTA SEKÄ KONSERNIJOHTO

Valtuusto on kuntayhtymän konsernin ylin päätöksentekuelin, joka kuntalain mukaan päättää kuntayhtymän ja sen konsernin toiminnan ja talouden keskeiset tavoitteet sekä konserniohjauksen periaatteet. Konserniohjauksella tarkoitetaan omistajaohjausta ja tytäryhteisöjen valvontaa koskevien ohjeiden antamista. Omistajaohjaus on ennen kaikkea kuntayhtymän edustajien päätösvallan käytön ohjaamista yhtiökokouksessa tai vastaavassa toimitilimessä, mutta myös konserniyhteisön sitouttamista hallituksen valinnalla ja yksittäisillä ohjeilla. Ohjauksen periaatteista päätetään konserniohjeen avulla. Konsernivalvonta tarkoittaa tytäryhteisöjen tuoksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallintajärjestelmien toimivuuden arvioimista.

Operatiivisesta konserniohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaa konsernijohto, jonka muodostavat kuntayhtymän hallitus ja kuntayhtymän johtaja sekä kuntayhtymä johtajan nimeämät muut viranhaltijat. Konsernijohdon tehtävänä on varmistaa kuntayhtymän strategisen johtamisjärjestelmän toiminta. Konsernijohto keskittyy konsernijohtamiseen eli strategisiin prosesseihin, palvelutuotannon ohjaukseen sekä liiketoiminnan omistajaohjaukseen.

2.1. Valtuuston rooli

1. hyväksyy konsernin arvot, vision ja strategian sekä vuosittaiset strategiset tavoitteet talousarviossa ja taloussuunnitelmassa konserniin kuuluville yhteisöille. Tavoitteet voivat olla määrällisiä, laadullisia tai taloudellisia.
2. määrittelee konsernin rakenteen päättämällä liikelaitosten ja yhtiöiden perustamisesta ja myymisestä.
3. hyväksyy konserniohjeet.

2.2. Hallituksen rooli

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle
2. vastaa omistajaohjauksen toteutumisesta ja organisoi konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan
3. nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet
4. nimeää ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin
5. antaa valtuustolle vähintään vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä, sekä arvioi vähintään vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntayhtymäkonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta
6. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa
7. antaa kuntayhtymän ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa.

2.3. Kuntayhtymän johtaja

1. toimii konsernin johtajana ja toteuttaa omistajaohjausta
2. seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä hallitukselle
3. antaa kuntayhtymän ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa, mikäli asian kiireellisyydestä johtuen asiaa ei voida käsitellä hallituksessa
4. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisesta työnjaosta konsernivalvonnan toteuttamiseksi.

2.4. Muut keskeiset konsernivalvonnan toimijat

Tytäryhteisön konsernivalvonnasta vastuulliseksi nimetyn viranhaltijan tehtävänä on toteuttaa konsernivalvontaa hänen vastuulleen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

3. KONSERNIKÄYTÄNNÖT JA -PALVELUT

Yhteisillä konsernikäytännöillä ja palveluilla pyritään koko konsernin yhteiseen taloudelliseen ja toiminnalliseen etuun. Siksi on määriteltävä ne palvelut, joissa pystytään yhdessä tekemällä saavuttamaan taloudellisia etuja ja tavoitteet, joihin yhdessä tekemällä pyritään. Konsernipalvelujen tarve muuttuu jatkuvasti, joten konsernipalvelujen ja -käytäntöjen määrä vaihtelee.

3.1. Konsernitalous ja rahoitus

Kuntayhtymän konsernin tilikausi koskien kuntayhtymää ja kaikkia tytäryhteisöjä on kalenterivuosi. Tytäryhteisöt noudattavat konsernijohdon antamia ohjeita rahoituksen suunnittelussa ja sen järjestämisessä. Kuntayhtymän talousjohtaja auttaa tarvittaessa lainojen ja muiden rahoitusjärjestelyiden kilpailuttamisessa. Valtuusto päättää konsernin rahoituksen tavoitteista ja ohjauksesta. Konsernin rahoitusta suunnitellaan ja hoidetaan kokonaisvaltaisesti. Kuntayhtymän talousjohtajalla on vastuu konsernin ylimääräisen likviditeetin tuoton maksimoinnista ja rahaliikenteen kehittämisestä.

3.2. Sijoitukset ja lainat sekä lainojen takaaminen

Konsernin sijoitustoiminnan on oltava taloudellisesti tuottavaa. Vähimmäisvaatimuksena on sijoituksen reaaliarvon säilyttäminen. Sijoitusten tuoton on katettava myös sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kustannukset.

Kuntayhtymän talousjohtaja vastaa konsernin lainakustannusten minimoinnista. Menestyksellisen lainahallinnan toteuttamiseksi tytäryhteisön tulee ennen lainoituksen hakemista ilmoittaa talousjohtajalle lainatarpeesta, jotta konserni voi arvioida onko konsernissa mahdollisuus järjestää rahoitus sisäisesti. Konsernijohto voi myös kilpailuttaa lainatarjoukset yhdessä, mikäli niin soviin.

Kuntayhtymä voi erillisellä päätöksellä taata tytäryhteisöjensä lainoja. Lainan takaamisesta voidaan periä palkkio.

3.3. Kirjanpito ja konsernitilinpäätös

Konsernin taloushallinnon kehittäminen perustuu aktiiviseen otteeseen ja yhteistyöhön. Kaikissa konserniin kuuluvissa yhteisöissä noudatetaan kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätös-periaatteita. Kuntalain 114 §:ssä on säädetty konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta ja sisällöstä sekä niihin liittyvistä poikkeuksista. Konsernin yhtiöiden tilikausi on kalenterivuosi. Poistojen laskennassa noudatetaan soveltuvin osin valtuuston hyväksymiä suunnitelmapoistojen perusteita. Tytäryhteisöt toimittavat tilinpäätökseen sisältyvät talousluvut kuntayhtymälle tilikautta seuraavan helmikuun loppuun mennessä. Kuntayhtymä laatii konsernitilinpäätöksen kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden mukaisesti. Yksityiskohtaiset ohjeet konsernitilinpäätökseen tarvittavien tietojen sisällöstä, muodosta ja aikataulusta annetaan vuosittain tytäryhteisöille ennen tilikauden päättymistä. Annettua aikataulua on ehdottomasti noudatettava.

3.4. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta

Konsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta järjestetään kuntayhtymän hallituksen hyväksymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen mukaisesti. Kuntayhtymän johtaja ja hallintojohtaja valvovat, että edellä mainittu ohjeistus on ajan tasalla. Tytäryhteisöt raportoivat ohjeiden noudattamisesta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisesta tilikausittain tammikuun loppuun mennessä.

Menestyksellinen konsernijohtaminen edellyttää, että konsernin riskit on tunnistettu kokonaisvaltaisesti ja niihin on varauduttu. Konserni toteuttaa yhteistä riskien kartoitustyötä. Konsernin sisäistä riskienhallintatyötä kehitetään yhteistyöllä ja vuosittaisella vakuutusturvan arvioinnilla. Kuntayhtymän johtaja tai hallintojohtaja voi tarvittaessa antaa tarkempia ohjeita. Riskien vakuuttamisessa ja omavastuuosuuksissa konsernissa noudatetaan yhtenäisiä toimintaperiaatteita. Vakuutukset kilpailutetaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä, jotta pystytään hyödyntämään volyyimiedut. Voimassa olevista vakuutus sopimusehdoista tulee selvittää konsernin kokonaistaloudellinen etu ennen mahdollisia muutoksia.

Valtuuston asettama tarkastuslautakunta huolehtii kuntayhtymän ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston kuntayhtymälle ja tytäryhteisöille asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutusta.

3.5. Konsernin tilintarkastus

Kuntayhtymän tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa, että konsernitilinpäätös on oikein laadittu. Uuden tilintarkastuslain mukaan kuntayhtymän tilintarkastajaksi tulee valita auktorisoitu tilintarkastusyhteisö ja vastuunalaisen tarkastajan on oltava JHTT-/JHT-tilintarkastaja.

Tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi on valittava kuntayhtymän tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä. Uuden kuntalain mukaisesti kunnissa ja kuntayhtymissä tilintarkastusyhteisö voidaan valita kerrallaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten. Kuntayhtymän konserniin kuuluvan tytäryhteisön tilintarkastajaksi tulee valita vähintään yksi kuntayhtymän tilintarkastaja.

Tytäryhtiöissä tilintarkastajat valitsee yhtiökokous. Yhtiöiden yhtiöjärjestykset on saatettava sellaisiksi, että ne mahdollistavat kuntayhtymän käyttämän tilintarkastusyhteisön valinnan yhtiön tilintarkastajaksi.

3.6. Tietojensaantioikeus

Tytäryhteisöjen on riittävällä tavalla turvattava konsernijohtoon tiedonsaanti tytäryhteisöjen toiminnasta konsernivalvonnan ja -ohjauksen suorittamiseksi. Tytäryhteisöt ja konsernijohto voivat esimerkiksi pitää säännöllisin väliajoin yhteisiä tapaamisia tai antaa asiakirjoja ja muuta aineistoa nähtäväksi.

Kuntayhtymän tilintarkastajalla on kuntalain 124.2 §:n mukaan oikeus saada tietoja salassa pidettävistä asioista kunnan tai kuntayhtymän viranomaisten lisäksi myös suoraan kuntakonserniin kuuluvilta yhteisöiltä, mikäli tilintarkastaja pitää tietoja tarpeellisina tarkastustehtävän hoitamiseksi.

Tarkastuslautakunnalla on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada toimielimenä kuntalain (410/2015) 124.1 §:n mukaan oikeus saada tietoja salassa pidettävistä asioista, mikäli se katsoo ne tarpeelliseksi arviointitehtävän hoitamiseksi. Tietojensaantioikeus on rajattu koskemaan kunnan tai kuntayhtymän hallussa olevia asiakirjoja eikä tarkastuslautakunta voi esimerkiksi pyytää asiakirjoja suoraan kunnan tytäryhteisöiltä. Tarkastuslautakunnassa sovelletaan luottamushenkilön tietojensaantioikeutta. Luottamushenkilöllä on kuntalain 83.2 §:n mukaan oikeus saada konsernijohdolta sen halussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

3.7. Valvonta, seuranta ja arviointi

Valtuustolle raportoidaan vuosittain konsernin tavoitteiden toteutumisesta tilinpäätöksissä. Hallitus antaa konsernitilinpäätöksen yhteydessä tiedot valtuustolle konsernin toiminnasta ja taloudesta. Konsernin strategiasta johdetut tavoitteet antavat suuntaviivoja konsernin ja sen tyttärien toimintaan. Lisäksi tytäryhteisöt toimittavat kuntayhtymän talousjohdolle riittävät tiedot toiminnastaan ja tavoitteiden toteutumisesta talouslukujen lisäksi tilinpäätösvalmistelun yhteydessä.

Tytäryhteisöjen edustajat vierailevat hallituksessa tai muussa sovittavassa kokoontumisessa säännöllisesti, vähintään kerran tilikaudessa. Lisäksi kuntayhtymän konsernijohdon ja sen tytäryhteisöjen yhteinen tapaaminen pyritään järjestämään kerran vuodessa.

Tilinpäätöksen yhteydessä havaitut tarvittavat korjaavat toimenpiteet viedään seuraaviin talousarvioihin, ellei tilanne vaadi toimenpiteitä nopeammin. Konsernivalvonnan ja arvioinnin kohdealueita ovat erityisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, toiminnalliset tavoitteet, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen sekä konserniohjeiden noudattaminen.

3.8. Konsernin henkilöstöpolitiikka

Merkittävistä henkilöstöön liittyvistä asioista on neuvoteltava etukäteen konsernijohdon kanssa. Palkkauksessa ja muissa sopimuksenvaraisissa etuisuuksissa on myös pyrittävä noudattamaan koko konsernin kanssa yhteneväisiä periaatteita. Tytäryhteisö on vastuussa oman yksikkönsä henkilöstöpolitiikan kehittämisestä yhdessä sovituin säännöin. Henkilöstön rekrytoinnissa tulee yhteisöjen ottaa huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

3.9. Hankinnat ja hankintayhteistyö

Hankintayhteistyöllä voidaan saavuttaa konsernille toiminnallisia ja taloudellisia etuja ja hankintayhteistyötä tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää. Perusperiaatteena on, että tytäryhtiöt noudattavat kuntayhtymän hankintaperiaatteita ja hankinnoista erikseen antamaa hankintaohjetta siltä osin kun ohje ei ole ristiriidassa yhtiöiden erityisluonteen tai -lainsäädännön

kanssa. Taloudellisten hyötyjen varmistamiseksi hankintayhteistyöstä tulee neuvotella säännöllisesti kuntayhtymän hankintapalveluiden kanssa.

4. HYVÄ HALLINTOTAPA

Tässä luvussa käsitellään hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohjeistus. Ohje määrittelee tytäryhteisöjen johdon eli hallituksen ja palkattujen johtajien roolia, velvollisuuksia ja suhdetta kuntayhtymään osakkeenomistajana.

Tytäryhteisöjen toiminta tulee järjestää hyvän hallintotavan mukaisesti. Niiden tulee toimia avoimesti, läpinäkyvästi ja vastuuntuntoisesti siten, että yhteisö organisoidaan ja sen toimintaa suunnitellaan, johdetaan ja harjoitetaan noudattaen ammatillisia, liiketalouden ja lainsäädännön vaatimuksia sekä kestäväen kehityksen periaatteita ja että yhteisö hoitaa varojaan huolellisesti, tuottavasti ja taloudellisesti. Konsernin toiminnasta tulee saada oikea kuva riippumatta toiminnan organisoinnin muodosta.

4.1. Hallituksen kokoonpano ja nimittäminen

Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet. Hallituksen puheenjohtajan valitsee hallitus, jollei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty tai hallitusta valittaessa ole toisin päätetty. Kuntayhtymän konsernijohto antaa jäsenten ja puheenjohtajan valintaa koskevat ohjeet kuntayhtymän nimeämälle yhtiökokousedustajalle. Kuntayhtymän tytäryhtiöiden hallituksen kokoonpanossa huomioidaan tasa-arvolain vaatimukset.

Kuntayhtymän johtajalla tai hänen nimeämällään johtavalla viranhaltijalla on oikeus, tytäryhteisön hallituksen niin päättäessä, osallistua tytäryhteisön hallituksen kokoukseen läsnäolo- ja puheoikeudella.

Yhtiön hallitus tai yhtiön hallituksen jäsen voidaan tarvittaessa vaihtaa osakeyhtiölain antamissa puitteissa. Erottaminen edellyttää konsernijohtoon ohjausta.

4.2. Tytäryhteisön hallituksen jäsenen oikeudet ja vastuut

Tytäryhteisön hallitus vastaa yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä yhdessä toimitusjohtajan kanssa. Hallituksen jäsenellä tulee olla yhteisön toiminnan luonteen ja laajuuden edellyttämä asiantuntemus. Valittaessa jäseniä tytäryhtiön hallitukseen tai johtokuntaan tulee ainakin osalla jäsenistä olla liiketaloudellista ja/tai yhtiön toimialan tuntemusta.

Omistajaohjauksen yhtenä tavoitteena on, että konsernin kokonaisuus ja tytäryhteisön etu eivät voi olla merkittävässä ristiriidassa.

Hallitus on kollektiivisesti vastuussa päätöksistä. Korvausvastuu syntyy huolellisuusvelvoitteen laiminlyönnillä ja rikkomalla osakeyhtiölakia, muita lakeja tai yhtiöjärjestyksestä. Yhtiöllä on oikeus ottaa vastuuvakuutus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, mikäli se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua.

4.3. Esteellisyys ja riippumattomuus

Esteellisyysskysymyksissä sovelletaan sitä, mitä hallinto- ja osakeyhtiölaissa esteellisyydestä säädetään. Hallituksen keskeinen tehtävä on valvoa yhtiön toimivan johdon toimintaa. Valvonnan edistämiseksi hallituksen jäsenten on oltava yhtiöstä aidosti riippumattomia. Toimitusjohtaja ei voi toimia yhtiön hallituksen jäsenenä.

4.4. Tiedonantovelvollisuus, viestintä ja tiedottaminen

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Tytäryhteisön on annettava tiedotusta varten konsernijohtolle riittävät tiedot em. tiedotusvelvoitteen toteuttamiseksi. Ennen tietojen antamista tytäryhteisön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Tytäryhtiöitä koskevasta viestinnästä vastaa yhtiön puolesta hallituksen puheenjohtaja tai toimitusjohtaja sekä kuntayhtymän puolella konsernijohto. Yhteisön viestinnän on tuettava konserninasettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Viestinnässä ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kuntayhtymän yleiset viestintäperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Erityisesti merkittävässä tytäryhteisön muutos- ja kriisitilanteissa tehdään yhteistyötä konsernihallinnon viestinnän kanssa.

Kuntalain 116 § mukaan tytäryhteisön on annettava hallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Yhtiöt vastaavat tiedottamisestaan siinä muodossa ja laajuudessa kuin yhtiön toiminta edellyttää. Milloin yhtiöllä on asiakkainaan kuntalaisia, yhtiön toiminta on laajaa tai yleistä mielenkiintoa herättävää, on yhtiön huolehdittava riittävästä tiedotuksesta.

Konsernijohtolle on tiedotettava merkittävistä tapahtumista yhtiön toiminnassa ennen julkista tiedotusta. Toimitusjohtaja vastaa yhtiön tiedottamisesta.

Tytäryhteisö noudattaa talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnassa sekä raportoinnissa konsernijohtoon antamia ohjeita ja aikatauluja. Tytäryhteisö raportoi kuntayhtymälle toimintansa ja taloutensa kehittymisestä konsernijohtoon määräämällä tavalla. Tytäryhteisön on lisäksi raportoitava erikseen, mikäli sen toiminta ei vastaa asetettuja tavoitteita. Tytäryhteisöt toimittavat tasekirjat konsernijohtoon antamien ohjeiden mukaisesti.

4.5. Kuntayhtymän ennakkokäsityksen pyytäminen ja ilmoitusvelvollisuus

Aktiivinen tiedonantovelvollisuus edellyttää, että tytäryhteisöt tuovat riittävän ajoissa konsernijohtoon tietoon ne asiat, joihin edellytetään konserniohjausta. Yhtiökokousten tai vastaavien koolle kutsuminen ja esityslistojen lähettäminen on järjestettävä niin, että konsernijohtolla on tilaisuus ottaa käsiteltäviin asioihin kantaa kokouksessaan. Siksi merkittävistä päätökseen tulevista asioista tulee tiedottaa konsernijohtolle jo ennen varsinaista esityslistan lähettämistä.

Tytäryhteisöillä on ilmoitusvelvollisuus mm. seuraavissa asioissa:

- 1) liiketoiminnan merkittävä tai poikkeuksellinen laajentaminen
- 2) merkittävä tai poikkeuksellinen investointi
- 3) yhtiöjärjestyksen muuttaminen
- 4) osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
- 5) liiketoiminnan myyminen tai muu olennainen liiketoiminnan uudelleenjärjestely
- 6) merkittävä kiinteän omaisuuden järjestely
- 7) merkittävä lainan otto/anto tai vakuuden antaminen
- 8) hakeutuminen selvitystilaan tai konkurssiin
- 9) tuloksen käsittely ennen yhteisön hallituksen tilinpäätöskäsittelyä
- 10) vaikutuksiltaan merkittävän oikeudellisen prosessin aloittaminen
- 11) toimitusjohtajan valinta ja palkkaus
- 12) yhtiön tulokseen, pääomaan tuotto tai riskiin olennaisesti vaikuttava asia
- 13) rahoitusrakenteen merkittävät muutokset
- 14) muut merkittäväksi katsottavat asiat ja toimenpiteet

Konsernijohto neuvoo tytäryhteisöjä tulkinnanvaraisissa asioissa ja arvioi tarvittaessa tapauskohtaisesti asian tarvitseman konserniohjauksen.

5. OHJEEN VOIMAANTULO

Tämä ohje tulee voimaan 15.1.2018.